

принципове значення як фактора життєстійкості суспільного організму, комуністична влада Китаю ніколи не мала на меті зруйнувати кланову систему. Для порівняння, в СРСР велася активна боротьба з такого роду традиційними інститутами, що класифікувалися як пережиток докапіталістичних формацій.

Клани в Китаї виступають носіями ціннісних традицій китайського народу. Вони являють собою сполучну ланку між державою й індивідом. У цьому сенсі кланова система забезпечує інтеграційний потенціал китайської держави.

На нашу думку, найбільш широко поширеною асоціацією, з якою пов'язують Китай, на сьогоднішні є комуністичний лад держави. Але якою мірою таке уявлення повністю відповідає дійсності? Сучасна Піднебесна зараз поєднує в собі дві моделі розвитку: вільний ринок і суворий комуністичний лад. Але яким дивовижним чином їм вдається поєднати такі, здавалося б, зовсім різні шляхи?

Досить просто! Комуністичний лад, за умовчанням, є взірцем високої вимогливості й чіткого порядку, які в свою чергу призводять до продукування великої кількості продукції необхідної якості. Сьогодні в КНР головне гасло – не побудова комуністичного суспільства, а «велике відродження нації Китаю». У досі актуальній ідеологемі соціалізму з китайською національною специфікою відбулася переорієнтація на другу складову ідеологічної конструкції. Соціалізм сприймається вже не як мета, а як засіб забезпечення величі нації.

Ечкенко М.А

***Харківський національний технічний університет сільського господарства
імені Петра Василенка***

НАЦІОНАЛЬНЕ ВІДРОДЖЕННЯ: ПРОБЛЕМА ДЕФІНІЦІЇ

Національне відродження – важливий чинник сучасного політичного життя і в багатонаціональних державах, і в міждержавних зв'язках. Головна передумова національного відродження – проголошення державного суверенітету будь-якого народу, в тому числі українського. Це не реставрація нації і не реанімація всього того, що було в її історії. Сутність відродження виявляється в модернізації нації, її оновленні в системі реалій сучасного життя, поступі загальнолюдської цивілізації.

У підході до з'ясування сутності та періодизації національного відродження в наукових публікаціях простежуються два протилежні погляди. На думку одних дослідників, це однібічний процес утвердження національної свідомості в середовищі інтелігенції та поширення її в масах. Інший підхід розглядає національне відродження як достатньо складний і тривалий процес із різними стадіями розвитку, хронологічні межі яких неоднакові.

Водночас зауважимо, що окремі дослідники звужують зміст поняття «національне відродження», обмежують його лише культурною фазою, ототожнюють з відродженням народних традицій і звичаїв, розширенням сфери вживання української мови, створенням національної школи, національного театру, кіно тощо. Такий підхід до з'ясування проблеми дещо спрощений,

оскільки національне відродження є насамперед політико-культурним процесом, кінцева мета якого – завоювання національної незалежності та проголошення національної держави.

У сучасних наукових дослідженнях з проблем духовної культури під поняттям «національне відродження» розуміють такий етап у розвитку конкретного етносу, коли останній усвідомлює себе як етнічна нація, дійова особа історії і сучасного світу, що має право на вільний розвиток, самовизначення та державну незалежність.

Другий етап національного відродження – культурна фаза. Вона характерна тим, що мова, яка на першому етапі є предметом вивчення, стає літературною мовою. Саме нею письменники творять національну літературу, якою перекладають твори з інших мов. Народна мова як обов'язкова поступово вводиться до народних шкіл, а згодом – і до вищих навчальних закладів. Національна мова використовується в наукових дослідженнях, застосовується у політиці, громадському житті, побуті. На етапі відродження поступово формується національна свідомість, відбувається усвідомлення своєї окремішності, що вноситься прошарком інтелігенції вглиб етнічного масиву (за допомогою школи, літератури, преси). Названий етап можна вважати періодом патріотичного відродження, коли широкі маси народу долучаються до національного руху.

На третьому, політичному етапі національного відродження відбувається організаційне оформлення політичних партій і рухів, які очолюють національно-визвольні змагання народів. Тепер нація, об'єднана спільною мовою, висуває вимоги політичного самоврядування, проголошення автономії, а в кінцевому підсумку вимагає політичного самовизначення та проголошення суверенної держави. Відбувається перехід у царину політичних реалій, розгортається масовий рух за політичне самовизначення.

Гльченко Д.В.

Харківський національний університет будівництва та архітектури

НАЦІОНАЛЬНЕ ПИТАННЯ.

ЙОГО АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ВИРІШЕННЯ В УКРАЇНІ

Серед найважливіших державних завдань сьогодення етнонаціональні та міграційні питання є одними із першочергових. Як засвідчує досвід, лише така форма організації дає змогу народу найефективніше й оптимально самостверджуватися.

Метою статті є аналіз національного питання в Україні минулого та сучасного положення.

Силою історичних обставин, після ліквідації Гетьманщини, цілі покоління українців виростили в умовах бездержавності, що призводило до деформування суспільної та національної свідомості, породжувало різноманітні комплекси "великоросів і малоросів", "холопської та панської мов" тощо. [2, с. 41]

Складність розвитку етнополітичної ситуації можна уявити хоча б із таких красномовних цифр: на території України проживають 72% українців, 21,9%